

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungarie

Pe un an 24 cor., pe șase luni

12 cor., pe trei luni 6 cor.

Nr-ii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase

luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

Nr-ii de Duminecă 8 fr. pe an.

Se prenumeră la toate ofi-

ciile poștale din țară și din

afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov

Administrațiunea, Piața mare,

Târgul Inului Nr. 80. etagiu

I.: Pe un an 20 cor., pe șase

luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.

Cu dusul în casă: Pe un an

24 cor., pe șase luni 12 cor.,

pe trei luni 6 cor. — Un esem-

pliar 10 bani. — Atât abona-

mentele cât și inserțiunile

sunt a se plăti înainte.

Nr. 78.

Brașov, Joi 7 (20) Aprilie.

1905.

Tactică absurdă.

Ceea-ce s'a petrecut Lună înaintea curții cu jurați din Timișoara și asprele pedepse cu închisoare și amendă, ce li-s'au croit celor trei acușiți în procesul diarului „Drapelul” din Lugosiu, ne face să ne întrebăm: încâtăru voesc să mâne lucrurile guvernării unguri? De ce tocmai acum, când situațiunea politică internă este atât de gravă și incurcată, se pune éráși în mișcare aparatul curților cu jurați, și de ce guvernul găsește tocmai în dizele aceste bine venită ocaziunea de a urmări prin procurorii săi presa naționalităților?

Campionii maghiarisării cu orî ce preț nu voesc — precum se vede — să recunoscă nici acum, că de pildă în păturî largî ale poporului nostru a pētruns simțul și conștiința națională în mēsură, încât se fac ridiculî când mai cred și mai afirmă, că numai câți-va „agitatori” ar sēvirși marea minune de a face pe popor să-și iubescă limba și legea și să-și le aperse și scutescă ca pe o comoră neprețuită. „Poporul valah e blând și bun, numai agitatori fără conștiință de n'ar fi” — esclamă campionii maghiarisării pe lēte tunurile în foile și în adunările lor. Vor să dică cu alte cuvinte, că cu poporul ar putē mai ușor s'o scotă la cale, decât i-ar lipsi cu totul conducerea și directiva în luptele sale pentru limbă și naționalitate. Și când se întēplă, ca vr'unul din diarele nōstre naționale să-și esprime în cuvinte ceva mai aspre indignațiunea pentru nedreptățile, ce ni-se fac, tot acei campioni vin și cer în numele „dreptății” satisfacție pentru pretinsa crimă de „agitație” și de „tradare de patrie”, ce ar fi sēvirșit'o cutare și cutare Român „nepatriotic”, purtător de condeii.

Intr'aceea însă este și rămâne un fapt constat, că deși paragraful, în puterea căruia se ridică de ordinar acușiunile în procesele de pressă contra diarelor naționaliste, vorbesce de-o agitațiune ce se pōte sēvirși în contra orî-cărei naționalități din țēră, nu s'a întēplat cas, ca o foie maghiară să fie trasă vr'odată la răspundere de procurori și de tribunale pentru ațitarea ce o sēvirșesc contra naționalităților nemaghiare. Căci cine nu scie, că colōnele unor foi șoviniste băjbăe de suspiciōnării, însinuării și calumniî la adresa bărbaților fruntași din sinul popōrelor nemaghiare, ba adeseorî și de insulte îndreptate direct în contra acestor popōre.

În chipul acesta considerațiunile de legalitate, dreptate și echitate au ajuns a fi din ce în ce mai mult înăbușite de pasiunile politice ale antagonismului de rassă. Acest antagonism își are rădēcinile în detestabila politică de maghiarisare, ce a crescut și s'a desvoltat cu anii sub înriurința șovinismului dominant, pe care ađi nimenî nu mai pōte să-l înfrāneze și dirigeze, nici guvern, nici dietă.

Acest mod și sistem de a tracta marea cēstiune a naționalităților nu este numai deplorabil, ci în urmările sale trist și periculos. C'un astfel de tratament puternicii dizei în loc să-și ajungă scopul la care țintesc, vor contribui și mai mult a produce efectul contrar aceluia, pe care ar voi să-l ajungă, și vor zădărnici pentru tōte timpurile o pacinică conviețuire între popōrele acestei țēri poliglote.

Dér să lāsăm să vorbescă în privința acēsta unul din bărbații fruntași ai Maghiarilor, contele Vladimir Zichy, deputat în camera din Budapesta, pe care șovinistiîi epocii nōstre nu-l vor putē învinui de par-

țialitate în favorul naționalităților nemaghiare. Étă ce dicē el într'un articol ce l'a publicat în „Független Magyarország” dela 16 Aprilie:

»E rea tactica ce o urmăm în cēstiunea naționalităților. E fōrte rea. Și fiind-că e fōrte rea, e absurdă, și fiind-că e absurdă, e și comică. Este om în țēra acēsta, care să fie atât de zevzec, încât să credă că s'ar putē rezolva cēstiunea naționalităților prin aceea, că pe cetățenii de rassă și limbă nemaghiară putem să-i silim prin pedepse cu închisoare și prin alte retorisiuni să învețe de aici înainte unguresce, dér nu numai să învețe a vorbi unguresce, ci să și vorbescă; nu numai sub presiune oficială să se mărturisescă de Maghiari, ci aveau să fie Maghiari; nu numai prin atitudinea lor pasivă să nu dea ansă la procedere legală contra lor, ci de fapt după sentimentul și modul lor de cugetare să se atașeze sincer de noi și să fie cetățenii cu sentimente și gândiri maghiare ai acestei patrii?«

Urmând, contele Zichy spune, că în loc ca Maghiarii să procedă în cēstiunea naționalităților cu altă tactică, »înjură naționalitățile, fac tāraboii, le consideră de cetățenii de a doua mână, numai pentru-că Maghiarul e destul de slab a-i lăsa pradă agitațiunei esistențelor dubii«.

Nu vrem să dăm vre-o importanță deosebită acestor constatări ale contelui maghiar privitoare la tactica ce o urmază puternicii dizei în cēstiunea naționalităților. Astfel de voci s'au mai auzit din când în când, dér s'au pierdut în tumultul vocilor contrare și al limbajului violent cu care ne-am obicinuit din partea pressei și a bărbaților maghiari cu pretenții de a ferici țēra și popōrele ei. Dovadă și ceea-ce ne spune diarul român lugoșan, care relevă cu justă indignare, că procurorul din Timișoara și-a permis în rechisitorul său un limbaj atât de violent, în cât nu-l pōte caracteriza decât ca un eflux al unei ure pătimașe de rassă.

Încă odată întrebăm: unde vrēu să mâne lucrurile adversarii nōstri prin o astfel de tactică și cu astfel

de proceduri, cari, vorba lui Zichy, nu sunt numai rele, ci și absurde și comice.

Brașov, 6 (19) Aprilie.

Din camera română. În ședința de Lună a camerei a fost la ordinea zilei raportul și proiectul de lege privitor la conversiunea titlurilor de rentă 5% din 1881—1888 și 1892—1893 în titluri de 4%. Camera a adoptat conversiunea rentei cu 57 contra 7 voturi. În decursul discuțiunei asupra acestui proiect au luat cuvēntul fōștii ministrii Marghiloman și Brătianu, combătēnd conversiunea. D-l I. Brătianu a đis între altele, că timpul nu e potrivit pentru conversiune. Ea trebuia amānată peste mai multî ani, când s'ar fi putut căștiga condițiuni mai bune. Ministrul de finanțe Tache Ionascu, răspundēnd, dicē că conversiunea are cea mai mare importanță pentru țēră nu numai din cauza economiilor, cari fac anual 5 milioane, ci pentru reducerea principiară a intereselor la 4%. Timpul actual e bine ales, considerând eventuala incheiere a păcei în Estremul-Orient. Imprumutul se impune pentru a acoperi lacunele din trecut, pentru a executa lucrările mari curente, și pentru a acoperi cheltuelile împreunate cu cumpărarea tunurilor nouē și a proprietăților țērānescē. Dacă conversiunea va succede pe deplin, țēra se pōte felicita.

Pretinia sērbo-muntenegrină. Principele Nicolau al Muntenegrului a primit Lună în audiență solemnă pe generalul Gruici, președintele consiliului de ministri sērbesc. Acesta a înmānat principelui un autograf al regelui Petru. Cu ocaziunea di-neului dat în onōrea lui Gruici, s'au schimbat toaste, în cari s'au accentuat legăturile intime, ce esistă între ambele dinastii și fraternitatea ambelor țēri.

În camera francesă se continuă desbaterea asupra proiectului separațiunei bisericiei de cătră stat. La §-ul 4, în care se

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Nevasta de a doua.

(Noveletă svedeză).

În sfirșit se vede éráși acasă, — acasă la bărbat!

A stat la părinți două săptămāni, dér gândul îi era vecinic la bărbat. Îi iubia sincer, deși el nu se sinchisia mult de ea. Nu-i dēdea nici o importanță și o considera ca pe un copil fără experiență.

Își aducea aminte cu inima strînsă, de serile lungi de érnă, când el borfăia prin cărțile prăfuite, în loc să-și fi distrat nevasta. Însă ce era să facă? El îl era atât de superior, cum putea cere, să-i dea vr'o atențiune?

Mai sciea afară de acēsta, că bărbatul ei suferea... A trăit așa de puțin cu nevasta lui dintāi, care era așa de frumoasă, bună și cultă. Trebuie, că se gândesce mult la ea. Ce n'ar face ea, decât ar putē s'o înlocuescă și să dobāndescă deplina încredere a bărbatului său!

Portretul repausatei atārna în cabinetul de lucru al bărbatului. Ea stetea

cēsuri întregi în fața acestui portret și se uita la el cu ochi mari, plini de admirație. Așa de mult ar fi dorit să semene cu ea, pentru-ca să pōtă căștiga dragostea soțului său.

Sciea prea bine, că n'a luat-o din dragoste. S'a însurat a doua-óră la sfatul rudelor sale, cari nădăjduiau, că nevasta cea nouă, tînēră, îl va face s'o uite pe cea dintāi și se va înveseli. Speranța acēsta însă se pare, că nu se va împlini. Étă, că e aprōpe anul de la cununie, și ei sunt tot la distanța de dinainte de cununie unul de altul.

Și totuși era așa de nespus de fericită, că pōte să fie éráși lângă dēnsul și nu putea în de-ajuns să privescă la fața lui frumoasă, la fruntea înaltă și nobilă, de pe care așa de cu drag ar fi vrut să netēdescă crețele.

— Telegrama ta de erî m'a surprins — începū bărbatul — credeam, că vei mai sta la părinți.

— Mî-a fost imposibil să mai stau, răspunse ea înroșindu-se.

— De ce, Dilma? Eu nu m'aș fi împotrivit. De ce n'ai mai stat?

— Acum nu-ți pot spune motivul, Arved, dér am să-ți spun mai târziu!

Arved se preumbla gânditor prin odaie. De ce i-s'a întors acasă nevasta? I-a fost dor de el? Adevērat, că și lui i-se pārea pustie casa în absența nevastei și s'a bucurat din inimă, când l'a însciințat, că vine, dér bucuria acēsta nu îndrāsnea să și-o mărturisescă nici șieși.

Acum e éráși aici și o să-i facă éráși tōte pe voie.

Plecă spre odaia nevastei sale, când a ajuns însă la ușă, s'a oprit. Sē între? Bătū, și neprimind răspuns, a deschis. Nevastă-sa îmbrăcată în negligée alb, dormia pe canapea cu pērul despletit.

E obosită de călătorie — mititica!

Era așa de frumoasă și drăguță, cum dormia cu căpușorul ei pe brațul rotund, și inima bărbatului fū cuprinsă de-o căldură necunoscută până acuma. Se apropiă tiptil și îi puse o sărutare pe frunte.

Pe masă zārî o scrisōre începută.

»Scumpa mea mamă! Am sosit bine acasă și mă grābesc a vē trimite sărutările mele cele mai fierbinți.

»La gară mă aștepta Arved — și eram așa de fericită, încât aș fi vrut să-i sar în gât și să-l sărut — dér n'am avut curajul.

»El e așa de bun și delicat față de mine și eu sunt așa de fericită, că sunt éráși lângă dēnsul. S'a mirat, că am sosit așa pe neașteptate, căci el nu scie, că astăđi este aniversarea cununii nōstre.

»Înainte de asta cu un an am devenit soția lui! Mî-am împlinit ore exact datorriile?«

...N'a cetit mai departe...

Va să dică astăđi e aniversarea cununii — și el habar n'avea! Acum scie, de ce a venit acasă!

Arved eși din odaie, tiptil, cum a și intrat.

Ea pōte îl iubesce, și el a tratat-o atât de rece și în mahnirea lui a neglijat-o așa de mult! Nu-i venia să credă.

Și-a împlinit el datoria, ce a luat-o asupra-și în fața altarului, că o va iubi și va împărți cu dēnsa bucurie și supērare? De sigur nu!

Nu putea sta în casă. A eșit pe stradă...

— Unde ai întârđiat, Arved? — întrebă Dilma, grābindu-se a sări să-i ajute a-și desbrāca paltonul.

— Am făcut o primblare, timpul e așa de ademenitor — răspunse bărbat-

tratéză despre averile mobile și imobile bisericesci, cari se vor preda în posesiunea societăților culturale, ce se vor constitui pentru exercițiul cultului în parohiile de odinioară, afară, bine înțeles, de acele averi, cari își trag originea de la stat și cari vor fi restituite statului, — s'a făcut amendamentul de a se vinde și banii a-se vîrși la fondul de pensiuine al lucrătorilor. Amendamentul a fost respins cu 520 voturi contra 51.

Vineri se va lua vacanța de Paști și camera se va întruni d'abia la 16 Maii. Pe la sfîrșitul lui Mai proiectul se va supune desbatelilor senatului, care probabil prin Iulie îl va termina, decă până atunci nu se vor întîmpla evenimente neprevăzute.

Pressa engleză și crisa ungară.

Două țiare mari engleze se ocupă cu crisa ungară și cu urmările ce le-ar avea o eventuală separațiune între Austria și Ungaria.

„Times“ țice, că decă Maghiarii vrău serios să se facă un compromis între ei și corónă, atunci nu le este permis a mai pierde timpul. Toți politicienii partidelor, cărora le zace la inimă binele națiunii lor, sunt datorți ca, fără a-și jertfi principiile, să renunțe pentru acum la realizarea ideii lor și să se silască a câștiga deocamdată aceea ce se poate realiza în practică. Este clar — țice „Times“ — că decă nu vor ajunge la o înțelegere, care să facă posibilă o lucrare comună între Austria și Ungaria, atunci Maghiarii pot să ajungă, ce e drept, la o desfacere de Austria, desfacerea acésta însă va pricinui mari pagube ambelor state ale monarhiei. *Ungaria separată de Austria, cade la nivelul unei puteri de al doilea, seu chiar al treilea rang, și ar fi expusă grației statelor vecine.*

„Morning Post“ țice, că decă Ungaria s'ar despărți de Austria, Maghiarii foarte puține speranțe ar mai pute să aibă că-și vor sci păstra independența. Ei ar ajunge în marele pericol, ca cel dintău vîfor politic ce s'ar deslănțui asupra Europei răsăritene, să-i măture. Decă Maghiarii vor cumpeni bine împrejurarea acésta, ei trebuie să ajungă la concludsiunea, că menținerea alianței (pactului) e necesară în interesul bunăstărei ambelor țeri și a păcii europene și că o slăbire a legăturilor dintre Austria și Ungaria ar fi o nenorocire pentru lumea n'trégă.

Procesele de pressă ale „Drapelului“.

Dăm ađi, după „Drapelul“ din Lugosi, următoarele amănunte asupra pertractărei finale în procesele de pressă, ce s'au judecat Lună inaintea curții cu jurați din Timișoara.

tul, privind amoros la nevastă-sa cu fața rumenă, ca un boboc de trandafir.

— Cafeaua s'o fi răcit, eu însă nu sunt de vină — țise nevasta scusându-se și turnând cafeaua în cêșca bărbatului. Acesta, în loc de răspuns, o cuprinse în brațe și o sărută cu foc.

— Acum știu, de ce ai venit acasă!

Dilma se uită la bărbatul său cu ochii umezi, ăr buzele îi tremurau.

— Draga mea, te rog, uită trecutul — urmă Arved, și luând mîna soției sale, îi trase un inel în deget. — Te rog să porți acest inel drept gaj al iubirei mele.

Ce timbru nou și miraculos îi avea vocea! Ce rađe blănde și totuși dogoritoare îi ardeau în ochi — era să i-se rupă inima de bucurie. Ea cuprinse cu brațele gâtul bărbatului său și își strînse căpușorul la pieptul lui.

— O iubesc!... o iubesc!

În ziua aniversării cununiei i-s'a împlinit, ceea-ce a dorit și pentru-ce s'a rugat atât de mult lui Dumneđu!

— st. —

...»Cinci articoli au fost incriminați și cinci întrebări s'au pus juraților. Și toate cinci concludsiunea în agitarea poporului român contra Maghiarilor, deși în nici unul din articoli n'a fost vorba nici de Maghiari și cu atât mai puțin de agitarea poporului român contra poporului maghiar.

Verdictul juraților a fost uniform la toate cinci întrebările. Cu mai mult de 7 voturi s'a răspuns la fie-care articol, că conține agitațiune contra poporului maghiar, și s'au declarat acușaii vinovați de delictul agitării naționalității române contra Maghiarilor. Domnii Dr. Cornel Jurca și M. Gaspar în câte două casuri, ăr d-l Dr. Stefan Petrović în un cas.

Și tribunalul încă a declarat din partea sa pe acușaii de vinovați și a măsurat pentru cei cinci articoli incriminați o pedepsă de 2 ani reclusiune și 1000 cor. amendă în bani.

D-l Mihail Gaspar e condamnat la 10 luni temniță de stat și 400 cor. pedepsă în bani.

D-l Dr. Cornel Jurca lu 8 luni temniță de stat și 400 cor. pedepsă în bani, ăr

D-l Dr. Stefan Petrović la 6 luni temniță de stat și 200 cor. pedepsă în bani»...

Pertractarea s'a început la orele 9^{1/2}. Tribunalul era compus din Bela Salac, președinte, Francisc Paraszty și Dr. I. Szasz, juđi votanți. Procuror Paul Jakobffy.

Președintele deschide pertractarea admoniând publicul să nu o turbure cu aprobări, orî desaprobari. Se cetesce lista juraților. Acușaii nu uséză de dreptul de a respinge jurați. Procurorul a respins 7 jurați.

Curtea cu jurați se constituie din cetățenii: Ioan Kassay, Iuliu Koncek, Max Lövy, Ludvic Lenkey, Rudolf Karass, Ludovic Hilt, Eduard Klempay, Mauriciu Feierlicht, Iosif Krayer, Dr. Géza Korniss, Stetan Ferenczy și Emil Lovag.

Jurații depun jurământul.

Președintele dispune cetirea actului de acușă.

Actul de acușă e datat din 27^{Februarie} 1905 și semnat de procurorul regeșc Jakobffy. Conține apröpe numai parafrazarea pasagelor incriminate și reproduce unguresce în o traducere superficială și foarte defectuoasă.

Se susține acușă contra d-lui Mihail Gaspar diacon în Lugosi ca autor pentru articolii secundari »Ne trebuiesc fapte« (Nr. 97) și »Care e ținta?« (Nr. 99) incriminate fiind mai multe pasage.

Contra d-lui Dr. Stefan Petrović, avocat în Lugosi, ca autor, se susține acușă pentru articolul de fond din Nr. 99.

Contra d-lui Dr. Corneliu Jurca, avocat în Lugosi, pentru publicarea articolilor de fond din Nr.-rii 96 și 97 sub titlul »De mortuis...«

Actul de acușă se închee cu următoarea concludsiune:

»Luând în considerare, că tendența conținutului articolilor citați și în deosebi tendența conținutului citat este fără îndoială aptă a agita naționalitatea română din Ungaria contra Maghiarilor, a trebuit prin urmare să se ridice acușă pe basa §-lui 33 al legii de pressă, care stabilește responsabilitățile, contra lui Mihail Gaspar ca autor pentru două casuri, Dr. Stefan Petrović ca autor pentru 1 cas și Dr. Corneliu Jurca ca redactor responsabil pentru 2 casuri de agitațiune, circumscrisă ca delict în al. 2 a § 172 al cod. pen.«

Urmând înterogatorul și probațiunea, Mihail Gaspar declară, că este autorul articolilor »Ne trebuiesc fapte«, și »Care e ținta?« Declară, că după convingerea sa nu conțin agitațiune și nu se simte vinovat. A scris articoli din incidentul proiectului de lege Berzeviczy.

Dr. Stefan Petrović declară, că este autorul articolului de fond din nr. 99. Nu se simte vinovat. N'are alta de observat, decă traducerea e defectuoasă, din care causă a prezentat o traducere fidelă. Președintele declară, că asupra cetiunei se va reveni.

Dr. Cornel Jurca declară, că nu este autorul articolilor »De mortuis...« din Nrii 96 și 97, dăr primesce răspunderea pentru publicare. Nu găsesce nimic punibil în articoli și nu se simte vinovat. Declară mai departe, că acești doi articoli constituie un singur articol în două părți și sunt o polemică cu articolul lui Banffy »Inmormentarea lui Janicsáry«, apărut la 28 August 1904 în »Pesti Hirlap«, din care causă cere să se cetescă și acest articol.

Terminându-se interogatorul se dă cetire articolilor incriminați în întregime, traduși unguresce. După cetirea traducerii oficiale a articolului de fond din Nr. 99, scris de d-l Dr. Stefan Petrović, se admite și cetirea traducerii prezentate de autor. Insuși președintele cetesce acésta traducere.

D-l Coriolan Brediceanu, ca apărător al d-lui Gaspar, cere să se dea cetire »Memorand«-ului prezentat de episcopatul rom. gr. or. contra proiectului de lege Berzeviczy, ca să arate, că factorii competenți ai bisericii noastre au luat poziție și mai declarată contra proiectului de lege, decă acusatul în articoli incriminați.

Procurorul n'are nimic în contră, căci ține să asigure cea mai largă libertate apărării, observă însă, că »Memorand«-ul din cetiune e prezentat guvernului și nu e menit pentru publicitate, prin urmare nu pöte forma obiectul unei acușe.

Tribunalul se retrage și respinge atât cererea d-lui Brediceanu privitor la cetirea Memorandului episcopatului, precum și cetirea articolului lui Banffy din »Pesti Hirlap«.

Cu aceste președintele declară procedura de probațiune încheiată și învită pe procuror să prezente întrebările.

Întrebările sunt identice față de fie-care articol, întru cât întrebă separat despre fie-care articol, decă conține »agitarea naționalității române contra Maghiarilor.«

Dr. Petrović cere să se elimineze ca ofensă la adresa Românilor, cuvântul »oláh« din întrebare și să se înlocuască cu »román«.

Dr. Jurca cere ca ambii articoli »De mortuis« să fie cuprinși în o singură întrebare, căci sunt un singur articol.

Tribunalul se retrage pentru a decide.

La orele 11^{3/4} redeschide președintele ședința și publică întrebările stabilite conform propunerii d lui Dr. Petrović, înlocuindu-se cuvântul »oláh« cu »román«. Cererea d-lui Dr. Jurca, ca cei doi articoli să se iee într'o singură întrebare, nu se ia în considerare.

Dr. Jurca anunță cas de nulitate.

La orele 11 și 50 începe acusatul public rechisitorul, care fără de a se ocupa de delictul imputat articolilor incriminați, băjbăe de invective la adresa Românilor și închee cu un apel emfatic la adresa patriotismului juraților.

Terminând procurorul la orele 1, se suspendă ședința până la orele 3, când ia cuvântul d-l Brediceanu, ca să reducă la valoarea lor adevărată expunerile tendențioșe ale acusatului. După apărător au luat cuvântul acușaii Dr. Petrović și Dr. Jurca, vorbind cu multă demnitate și bărbăție.

Au urmat apoi duplica și replicile, bogate în momente agitate, și când s'au retras jurații să-și spună verdictul, era deja ora 7.

Verdictul. După o consfătuire de 1/2 oră și-au făcut jurații apariția, în al căror nume a comunicat verdictul d-l Dr. Geza Korniss. La toate 5 întrebările au răspuns afirmativ jurații, declarând pe d-l Mihail Gaspar vinovat în 2 casuri de agitațiune contra naționalității maghiare, pe d-l Dr. Stefan Petrović pentru un cas și pe d-l Dr. Cornel Jurca pentru două casuri de aceeași agitațiune.

La orele 8 s'era președintele a publicat apoi sentința de mai sus.

Aspirațiunile principelui bulgar.

De ani de țile se scrie și se vorbește, că principele Bulgariei Ferdinand, care în sentimente și aspirațiuni s'a contopit cu desevirșire cu poporul său, n'asțéptă decă momentul potrivit pentru a-se proclama de rege al Bulgariei. Momentul acesta se aștepta să urmeze încă acum doi ani din incidentul aniversării unui pētrar de véc de la liberarea Bulgariei, și împrejurarea, că n'a urmat atunci ceea-ce se credea cu siguranță, a produs pretutindenî surprisă. Numai cercurile diplomatice nu s'au arătat de loc surprinse, fiind-că ele sciau, că la unele din puteri, dăr mai ales la Viena, dorințele principelui Ferdinand n'au aflat rēsunset.

Anul acesta principele Bulgarilor a făcut visite la curțile din Berlin și Londra, a avut o întrevedere cu președintele republicii franceze, ăr câte-va țile în urmă a fost óspele regelui Victor Emanuel în Roma. Aceste călătorii nu le-a făcut principele numai din plăcere, ci c'un scop mult mai mare și mai actual pentru Bulgari: proclamarea regatului bulgar, act prin care Bulgaria s'ar smulge de sub suveranitatea Turciei și n'ar mai fi, cum este ađi, un principat tributat.

Așa se vede, că Ferdinand de Coburg ține să profite de situațiunea turbure și gravă în care se află ađi Peninsula balcanică. Mișcarea macedonénă a sgduit adenc liniștea peninsulei de-oparte, ăr de altă parte a îngreunat pozițiunea principelui, de la care poporul său cere realizarea aspirațiunilor sale. E foarte probabil, că la acésta a făcut alusiune principele, când — după cum se anunță — a declarat la Roma pe față, că situația sa actuală e insuportabilă, — o mărturisire foarte resemnată din gura unui principe după nouēspre-țece ani de domnie.

Strîns între voința poporul său și aceea a Europei, el vré să scape din acésta situațiune și caută să câștige în același timp o satisfacție poporului său pentru atitudinea lui în timpul revoltei din Macedonia.

Este semnificativ, că un mare țiar vienes, care întreține legături cu cercurile politice și diplomatice ale monarhiei, declară că principele Ferdinand nu se va isbi de greutatea principiare pe lângă puteri în nisuița sa de a obține corónă regală. Nici o putere, țice țiarul, nici Austro-Ungaria nu vor refusa aprobarea lor, căci nu există considerațiuni logice, cari ar pute face să se pună piedecă dezvoltărei naturale și independente a statelor balcanice, întru cât ea e pacinică. De doi ani de țile, de când s'au sgândărit cu mai multă putere turburările din Macedonia, Bulgaria nu le-a înăbușit, ce e drept, însă principelui nu i-se pöte tãgădui meritul de a-și fi dat silința să se păstreze pacea în Balcani, prin faptul, că n'a luat formal partea rēsculaților și a împiedecat izbucnirea unui rēsboi cu Turcia.

Aceste ar fi considerațiunile pentru cari marile puteri n'ar refusa aprobarea proclamărei regatului bulgar astăđi când Bulgarii și Macedonenii n'ar mai pute fi liniștiți cu promisiuni, că lucrurile se vor întörce spre bine și că Austro-Ungaria și Rusia se vor îngriji ca situațiunea în Macedonia să se amelioreze.

Rēsboiul ruso-japones.

Flota lui Rosdestvensky.

După ultimele sciri, flota rusescă n'a mers în Marele Ocean, ci evoluéză în marea chineză de sud. Timp de două țile Rosdestvensky s'a oprit în fața portului Karuvan din Cochinchina, situat la distanță de 600 miluri spre nord de Saigon. Cei din Tokio calculezá, că flota rusescă a petrecut mai mult de 48 ore în apele teritoriale franceze. Japonia s'a adresat c'o notă guvernului frances. La Tokio se așteptă cu mare încordare rēspsunul Franței. Decă Franța ar nega, că flota rusescă se află în apele teritoriale franceze, Japo-

nia se va grăbi să atace flota rusescă, fără a viola neutralitatea franceză.

O depeșă din Londra spune, că flota lui Rosdestvsky se ducea Marția trecută spre un port al țermului anamic, unde a fost văzută și de vaporul german »Prinz Heinrich«, care are pe bord pe prințul japonez *Aruzagava*, pe care Micado l'a trimis în Germania, ca să asiste la nunta moștenitorului de tron german. Căpitanul vaporului a văzut cu ochii săi 18 vase ale lui Rosdestvsky intrând în portul anamic. Flota lui Togo se află actualmente în apele insulei Formosa și Togo a luat toate măsurile, spre a zădărnici planul lui Rosdestvsky de a ocupa vr'un port din această insulă sau din insulele Pescarilor de unde să-și dirigeze operațiunile. În toate porturile dela Formosa Japonicii au așezat mine, așa că Rosdestvsky se va feri de a trece prin apropierea lor. E mult mai probabil, că Rosdestvsky, care s'a pripeput de minune a duce până acum în rătăcire atât presa engleză, cât și pe Togo însuși, nu se va grăbi a se lăsa în luptă cu Japonicii, ci se va mărgini deocamdată a circula cu flota lui în apele chineze de sud, neliniștind mereu pe inamic și așteptând sosirea escadreii lui Nebogatov, pentru-ca împreună cu acesta să-și croască drum spre Wladiwostok.

Manciuria.

Pe câmpul de război din Manciuria s'au întâmplat zilele aceste mici ciocniri între adversari, despre care raportază Li-nevici însuși Țarului. El anunță, că aripa stângă rusescă, despre care se scie, că ocupă pozițiunile între colinele situate spre est de linia ferată, a respins pe inamic și a ocupat un sat de la Japonicii.

SCIRILE ȚILEI.

— 6 (19) Aprilie.

Greva la căile ferate italiene. În timp de 7 ani amplexiunile căilor ferate italiene se pun pentru a treia-ori în grevă (1898, 1902 și 1905). În rândurile trecute guvernul s'a ajutat prin chemarea amplexiunilor din rezerva militară, măsură pe care a adoptat-o anul trecut și guvernul ungar cu succes. Greva actuală lovește cu atât mai grav interesele populației italiene, cu cât ea s'a pus la cale în timpul Pascilor tocmai când circulația este mai viuă. Nu numai guvernul d'el și opiniunea publică este unanimă în condamnarea acestei mișcări. Este scit, că în Italia circulația străinilor aduce populației enorme folose, cari se resimt până și în ultimul cătun. Motivul grevei este proiectul guvernului despre răscumpărarea liniilor aflătoare în manipulația societăților private. Aceste linii, deși erau linii de stat, au fost date la 1885 în arandă pe timp de 60 de ani. Pe liniile adriatice mediterane și siciliene, grevele erau la ordinea zilei și guvernul nu avea mijloce pentru suprimarea lor. Eță de ce s'a hotărât a le lua acum în resortul statului. Proiectul prevede pedepse de arest și amende pentru amplexiunii cari se vor face culpabili de greve, l'efa însă li-o ameliorază. Amplexiunii sunt de părere, că ameliorarea nu e suficientă, er pedepsele prevăzute în proiect le consideră ca jignitoare și asupritore a libertății. Mișcarea se domolise după căderea ministerului *Giolitti*, cabinetul *Fortis* a reluat firul răscumpărării liniilor, și de aici esasperarea. Sunt prospecte, că greva, până acuma parțială, nu va deveni generală, și că sub presiunea opiniei publice ostile acestei mișcări, în curând se va calma totă mișcarea.

Starea s'emenăturilor în România. Din raportele sosite la ministerul de interne, se constată că starea s'emenăturilor din România continuă a fi foarte satisfăcătoare. Ploile au fost aproape generale. S'emenatul orzului și ovășului s'a terminat în multe județe, er în altele continuă cu multă activitate. S'emenăturile de grâu, orz și cele de rapiță sunt frumoase. Din cauza timpului rece gândacii, cari s'au ivit în unele județe pe s'emenăturile de rapiță nu li-au putut cauza nici o stricăciune.

Cablul Constanța-Constantinopol. Comisiunea, care a lucrat la Constanța pentru studiarea cablului dintre Constanța-Constantinopol a hotărât următoarele: aterisajul cablului a fost ales la sudul orașului, lângă rezervorele de petrol, se va construi aci un oficiu special. Cablul va fi legat cu oficiul central printr'o linie aeriană, ai că-

rei stâlpi vor purta paratrăsnete pentru apărarea rezervorelor de petrol. Cablul va fi fixat în Bosfor la punctul unde se află fixat și cablul Odessa-Constantinopol, va ave o lungime de 342 kil. și va costa 2.500.000 lei. În luna Maiu c. se va începe așezarea cablului, începând de la Constantinopol. Așezarea va dura numai 24 ore.

Conflict între senat și coronă. Țiarului »P. L.« i-se depeșază din Roma, că la propunerea guvernului regele Italiei a numit trei senatori, pe cari însă senatul refuză de a-i primi în sinul său din diferite motive și anume, unul dintre noii senatori are în trecutul său unele aventuri matrimoniale, al doilea este pătat în nisce afaceri cu bani, er al treilea pe care îl chomă *Engel* — este vicedirector al marului Orient francmasonic. Pentru refuzarea celor doi »P. L.« nu se arată așa supărat, d'er pentru *Engel* ia la refec pe »retrograții senatori italieni«.

»Recunoștință«. Sub titlul acesta d-l Szabolcsi Miksa, redactorul țiarului jidovesc »Egyenlőség« din Budapesta își exprimă în cuvinte ditirambice mulțumirea față cu Dumneșeu, pentru-că l'a adus îndărăt sănătos pe el și soții lui, din pelerinagiul întreprins de curând la Ierusalim. Szabolcsi a găsit acolo ținuturi înfloritoare arate de jidovii isgoniți din alte țări. Pustietățile unde nici beduinul nu put' trăi, aci sunt prefăcute în paradis, unde mâna muncitorului evreu »și l'egă viața de viață de vie«. Se aude zăngănit de cose la p'olele munților Judeei, și cântece de ale serătorilor și culegătorilor de struguri. Mame tinere se jocă cu copiii lor și vorbesc cu ei în limba *Torei*, fetele și feciorii se hărjonesc în limba hebraică și acasă, pe stradă la *bal* toți conversază în această limbă.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai contribuit cu lista de colecție nr. 8 a elevului *Dumitru Cazac* cl. VII gimn. din Satulung următorii: *Elena Carabela* 1 cor., *I. Popa* 1 cor. 20 b., *Ios. Papp* 1 cor., *R. Verzea* 1 cor., *I. Țiței* 1 cor., *I. Bodeanu* 1 cor., *I. R. Butu* 2 cor., *Pârlea* 1 cor., *I. Stoian* 2 cor., *I. D. Pârnu* 2 cor., *N. Giuglea* 1 cor., *V. M. Hiotu* (?) 40 bani, *Aldea G. Aldea* 1 cor., *V. V. Tărăș* 2 cor., *Radu G. Aldea* 2 cor., *R. R. Bahus* 1 cor. La oaltă 20 cor. 60 bani. — »Casa de păstrare« din Sasca-montană 10 cor., »Casa de păstrare din Selișter« cotisația anuală de 120 cor. — Primescă mari-nimoșii donatori cele mai căldurose mulțumite. Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.

»Prosit d-le primar!«. Din orașul Ulm se telegrafiază următoarele: În orașul austriac *Laidingen* s'a așezat zilele trecute un meseriaș într'un restaurant la o masă, la care ședea deja primarul orașului. Aducându-i-se paharul cerut de bere, meseriașul, care era în bună dispoziție, a închinat primarului d'icând: »Prosit d-le primar! Primarul indignat de această impertinență a dispus imediat arestarea meseriașului. Acesta, drept răspuns a făcut îndată arătare pentru răpirea libertății sale și judecătoria din Ulm a pedepsit alaltăeri pe primarul grobian cu 4 luni închisore. — Prosit d-le primar!

Teatru german. Ôșpeții artiști de la teatrul *Ibsen* din Berlin continuă a juca cu același strălucit succes piese senzaționale în teatrul nostru de aici. As'era au delectat un public destul de numeros cu dramele »*Lotte*« într'un act de *Hugo Mark* și »*Ein Besuch*« în două acte de *Eduard Brandes*. Piese studiate la perfecție până în cele mai mici detalii te impresionează adenc, și lasă publicul foarte satisfăcut.

Des'era va fi a treia reprezentațiune cu drama în 3 acte »*Die stillen Stuben*« de *Sven Lange*.

Medicii renumiți constată, că pe bolnavii de soldină și reumatism au vindecat cu renumita alifă a lui *Zoltan*, de aceea este bine pentru ori și cine se scie, ca ivindu-se bóla de soldină și reumatism, să folosescă numai alifă lui *Zoltan*, și după puține zile este bóla delăturată. O sticlă costă 2 cor. la farmacistul *Bela Zoltan* Budapest V Szabadságtér.

Dame invidioase țin secret că laptele de castraveți a lui *Balassa* este cel mai bun și sigur cosmetic, care nu este vătămător nici celui mai sensibil teint. Pentru calitățile sale eminente a fost premiat la expozițiile din Paris și Viena cu medalia de aur. Cosmeticul acesta este un articol de toaletă indispensabil înainte de a merge la baluri, teatru și promenadă, și în deosebire pentru conservarea teintului contra sórelui și vântului. Se află în farmacie cu sticla 2 cor. Trimite cu posta C. Ballașa farmacist, Budapest Erzsebetfalva.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1905

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii f'iei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corone, pe șese luni 12 corone, pe trei luni 6 corone, pe o lună 2 corone.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se p'ote face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Lărgirea spitalului civil din Brașov.

— Fine. —

În numărul 86 al țiarului »Kr. Ztg.« d-l *Dr. G. Branovaczky* medicul primar al orașului, răspund'nd d-lui *Dr. Depner*, constată următoarele: Înainte de t'ote, d'ice d-l *Dr. Branovaczky*, trebuie să accentuez, că prioritatea gândului, de a transpune spitalul actual în alt loc al orașului, revine comisiei spitalului, căreia aparțin și trei medici vrednici ai orașului nostru, căci această corporațiune s'a ocupat deja cu ani înainte cu cestiunea; a trebuit însă să abdică de acest plan, din cauză, că executarea lui s'a dovedit imposibilă din cauze materiale.

Articolul amintit susține, că locul, pe care se află aci spitalul, n'are destulă lumină și că în privința aerului curat nu corespunde aproape de loc. Eu cred, d'ice *Dr. Branovaczky*, că abia există un loc în oraș, care se cor'espundă mai bine în privința luminei și a aerului curat, decât *Scheiul* cu numărósele sale grădini și dealurile cu păduri și pomi, ce se află de ambele părți. Aerul acesta în tot cazul e mai bun, decât drumul prăvos al fabricii, care mai este espus și v'enturilor de nord și sud, cât și fumul și mirosul care vine dela gară.

Cu privire la extensiunea locului, despre care se susține că nu ar corespunde cerințelor igienice, *Dr. Branovaczky* d'ice, că stări ideale igienice se pot crea numai în casurile cele mai rare. De altfel principiul citat în articolul d-lui *Dr. Depner*, că pentru un pat s'ar cere cel puțin 150 metri pătrați, nu e corect. Specialiști recunoscuți diferă în părerile lor în privința acesta d. e. *Dr. Degen* cere cel puțin 100 metri pătrați, *Plage* 160 m², *Jäger* și *Marvand* chiar 500 m². După *Le Fort* extensiunea locului unui spital are să fie pentru 100 bolnavi cel puțin de 2500 m², pentru 200 bolnavi 7500 m², er pentru 300 bolnavi 15.000 m². Această din urmă cifră (15.000) ar corespunde chiar mărimii locului, de care dispunem noi. În realitate însă se presentă la unele spitale moderne extensiunea locului pentru un pat astfel: la spitalul *Hamburg-Eppendorf* (cu 1500 paturii) revin pentru un pat 124 m²; la spitalul »*Friedrichsheim*« din Berlin (784 paturii) 122 m²; la spitalul »*Rudolf*« din Viena (800 paturii) 43 m²; la spitalul »*St. Georges*« din Londra (356 paturii) 10 m² etc. etc.

Exemplele aceste dovedesc, că principiul igienic despre 150 m, e exagerat și că în orașele amintite ómenii și specialiștii au trebuit și ei să se acomodeze împrejurărilor. Ceea-ce se susține cu privire la numărul bolnavilor (300—500) din comitatul nostru și comitatele învecinate (cu o populațiune de 120—150.000 locuitori) erăși nu corespunde realității. În orașe mari cu fabrici se pot num'ra 5—6 bolnavi la 1000 locuitori, în orașe mai mici însă și în comitate cu locuitori ț'erani se p'ote socoti un pat la 1000 locuitori, ba chiar la 2000 locuitori, cum reiese din statistice. Prin urmare n-rul de 230 paturii plus 22 paturii de clasă, luat în vedere de magistratul orașănesc, corespunde necesităților noastre și pe timp mai îndelungat. În cas că s'ar ivi necesitate de a extinde terenul, atunci se mai p'ote ridica un pavilion pentru 20—25 paturii pe locul unde e plănuț să se ridice pavilionul intern, care acum nu se va zidi.

Suma totală, pentru zidire e de 700.000 corone și nu de 900.000 cor., cum se susține în articolul amintit. În cas însă când spitalul ar fi transpus în alt loc, cheltuețile s'ar ridica la 1 milion corone. Causile principale, cari au făcut pe magistratul

orașului ca se renunțe la zidirea spitalului pe alt loc, sunt de natură economică, dictate pe deoparte de convingerea, că orașul pe lângă investițiunile cele mari ce l'asteptă (canalisarea, pardosirea orașului) nu e în stare a da o sumă atât de mare pentru zidirea spitalului, pe de altă parte de convingerea, că valoarea igienică a spațiului înspre Romuri e mai cor'espundătoare.

Dr. Branovaczky încheie expunerile sale constatând, că în cazul, când reprezentanța comunală s'ar esprima contra zidirii spitalului pe terenul de sub Romuri, afacerea zidirii s'ar amana ad *calendas graecas*.

În nrul său de Lunii țiarului »Kr. Ztg.« publică răspunsul d-lui *Dr. Depner* la cele scrise de medicul primar *Dr. Branovaczky*, combăt'nd espunerile acestuia. În ce privește aerul curat, d'ice *Dr. Depner*, ce adie din *Scheiu*, care e foarte populat și lasă încă multe de dorit în privința curățeniei, acest aer nu p'ote să fie cel mai bun, cu atât mai v'ertos, că acest aer are să satisfacă și numărósele școle romănesci și săsesci, cari se află așezate în apropierea actualului spital, er cu privire la propunerea de a se transpune noul spital pe maidanele de lângă șoseua fabricelor, *Dr. Depner* d'ice, că d'ensul nu a înțeles locul lângă șosea sau lângă trasamentul liniei ferate, ci locuri mai îndepărtate și scutite de colb și fum, cari — decă s'ar căuta, s'ar afla în acea regiune. Datele statistice citate cu privire la estinderea locurilor pentru spitalele moderne, înșirate de *Dr. Branovaczky* cât și la numărul bolnavilor, ce revin la populațiunea orașelor și a ținuturilor locuite de ț'erani, sunt învechite. De ex. cele țise de francesul *Le Fort* dat'ază din anul 1873. Specialistul frances *Richard* cere în anul 1882 pentru 100 bolnavi 10.000 m², pentru 200 bolnavi 26.000 m², er pentru 300 bolnavi 42.000 m². Regulamentul sanitar german cere 180 m² pentru un pat, la spitale mai mari 150 m², er în timpul cel mai nou 200 m². Astfel stă și cu cele țise cu privire la computarea paturilor necesare în raport cu numărul locuitorilor. În anii din urmă s'a urcat numărul bolnavilor, cari au căutat adăpost în spitaluri, la numărul duplu. Așa de pildă au fost în Prussia în anul 1900, 3900 spitaluri cu 214.300 paturii. Crescerea acesta se p'ote de alfel constata și la spitalul din Brașov. În anul 1889 au fost primiți în spitalul de aci 760 bolnavi, er în anul 1904, 2350. Profesorul german *Rubner* cere în orașe pentru 1000 locuitori 4—6 paturii, er la ț'era 3 paturii. N'am exagerat deci, d'ice *Dr. Depner*, când am socotit numărul paturilor necesare pentru spitalul nostru cu 300—400.

Cu privire la cheltuelile mari pentru zidirea unui spital, *Dr. Depner* pledază, în cas că mijlocele, de cari dispune orașul, n'ar fi suficiente, să se zidescă deocamdată în cadrele posibile materiale (adecă cu 700 mii cor.) un nou spital pe un loc liber după sistemul de pavilion. Acesta s'ar put' apoi în ori-ce timp l'argi în mod cor'espund'ător, ceea-ce nu se p'ote d'ice despre spitalul proiectat de magistrat.

În fine propune *Dr. Depner* esmiterea unei comisii de specialiști, care să viziteze spitalele moderne din străinătate și să studieze pe lângă aranjamentul spitalelor și desvoltarea acestora în ultimii ani.

Necrolog. În Blașiū a încetat din viață la 14 Aprilie st. n. *Valentin Cherebețiu*, oficial de postă și telegraf în etate de 25 ani. În mormântarea i-s'a făcut în cimiterul comun din Blașiū. Pe răposatul îl jălesc părinții săi *Gavril* și *Ana Cherebețiu*, frați și surori și număróse rudenii.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 19 Aprilie. După o scire din Viena, coróna ar fi adus la cunoștință cercurilor competente din Ungaria, că în cestiunea armatei atât acum, cât și pentru viitor sunt escluse ori-ce concesiune. T'ote afacerile comune vor rămân separate, chiar decă s'ar realiza separația vamală.

Moscva, 19 Aprilie. Ucigașul marului duce *Sergiu, Kolojeff*, a fost osindit la m'orte.

Tokio, 19 Aprilie. Japonicii sunt foarte agitați din cauza ospitalității acordate flotei rusesci din partea Franței.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*

Redactor responsabil: *Traian H. Pop.*

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Cuvântări bisericești scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântări bisericești de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericești acomodate pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care com separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predici pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christe. Conține predicii dela Duminica XI după Rosalii până la Duminica Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări bisericești pre sărbătorile de peste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

„Cuvântări bisericești de Massillon“ traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicii de ale vestitului orator ecleziastic francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fie-care este pusă la acea Duminică sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predica. Un volum elegant de peste 400 pagini în 8° cu portretul lui Massillon. — Traducerea se distinge printr-un limbaj ușor. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porte.

Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panțu. Acastă broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă. Prețul broș. 2 corone (+ 10 bani porto).

Curs complet de corespondență co-

mercială cu explicarea termenilor comerciali de I. C. Panțu. Ediția a doua prelucrată și augmentată I—XI+322 pagini. Acastă carte e scrisă pentru comercianții noștri, pentru funcționarii de bănci și pentru conducătorii băncilor. Conține explicații asupra comerțului de mărfuri și de bancă, asupra polițelor, mijloacilor de plăți și conturile curente. La sfârșit are un vocabular cu peste 500 de termeni comerciali, explicați la înțelesul tuturor. Carte folositore pentru toți, cari au afaceri comerciale și daraveri cu băncile. Se poate procura cu prețul de cor. 3 50 b. dela tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panaite Iosin. Prețul 50 b. (pl. 10 b. porto).

„Economia“, pentru școlile populare de Teodoru Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

Cursul la bursa din Viena.

18 Din Aprilie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.60
Renta de corone ung. 4%	98.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.80
Bonuri rurale croate-slavone	98.15
Impr. uug. ca premii	227.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	168.85
Renta de hârtie austr. 4 1/10	160.40
Renta de argint austr. 4 1/10	100.25
Renta de aur austr. 4%	119.85
Renta de corone austr. 4%	100.50
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.45
Losuri din 1860.	159.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit	774.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	664.25
Napoleonori	19.06
Mărci imperiale germane	117.10
London vista	239.80
Paris vista	95.34 1/2
Note italiene	95.35

Cursul pieței Brașov.

Din 19 Aprilie n. 1905.

Banote rom. Camp.	13.80	Vend.	13.84
Argint român.	13.60		13.68
Napoleonori.	19.06		19.10
Galbeni	11.20		11.30
Ruble Rusesco	2.53		2.54
Mărci germane	117.20		117.50
Lire turcesco	21.50		21.60
Scris. fonc. Albina 5%	101.—		102.—

Nr. 3788—1905.

PUBLICAȚIUNE

despre raționinul cassei orașenești de pe anul 1904.

Raționinul pregătit de contabilitatea orașenească despre Întratele și eșitele orașului Brassó pe anul 1904 sunt depuse — în sensul § 42 Art. de lege XXII din 1866 — dimpreună cu toate dovedile despre înțiră și ieșite, în localul de funcțiune al contabilității orașenești, timp de 15 zile, adică dela 15 Aprilie până la 1 Maiu 1905, spre a pute fi examinate de publicul contribuitor.

Acastă publicațiune se face cu acel adaus, că fie-cărui purtător de dare îi stă în voe a-și face observările sale asupra acestui raționin al cassei orașenești până la 16 Maiu 1905, prezentându-le la subscrisul oficiu.

Brassó, în 5 Aprilie 1905.

1—1.1727. *Magistratul orașenesec.*

T U

Nu vei afla pentru cultivarea pielii, special pentru a curăți fața de pistru și a dobândi o colere a feței fină un săpun mai bun și cu efect decât săpunul medicinal probat al lui

Bergmann's „Lilienmilchseife“

(Marca: 2 minerii.)

de Bergmann & Co. in Tetschen a/E. Se capătă bucată cu 80 bani.

Deposit
in farmaciile:
VICTOR ROTH la „Ursu“,
FR. STENNER la „Leu“,
JUL. HORNING la „Arap“,
TEUTSCH & TARTLER drog.
E. NEUSTÄDTES, „Schutzengel“
și la farmacia W. LINGNER, în Sighișoara

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Cruce seu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 36967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și inviorează

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuțituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșituri de inimă, asmă, auțul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poței de mâncare, reaceală la mână și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să iese cofur de cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficiu s'oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă îndecsebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țēră i streinătate ecc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

Fiorini 22.80

costă următorul truso pentru bărbați,

după fasonul

și Moda

cea din urmă:

în magazinul SCHUL

1 pardesiu englezesc,
1 costum fin complet,
1 pantalon separat de camgarn,
1 Gilet modern eleg.
4 Tóte aceste 4 piese

costă numai

fiorini 22.80.

HEINRICH SCHUL

BRĂȘOV Têrgul Inului 28.

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbați și confecțiune de Dame.

Filiale: BRAȘOV, Str. Porții nr. 1 și în Têrgul-Mureșului.

La comanda făcută prin postă, în loc de măsură ajunge lățimea peptului. Ne convenind lucruri deja cumpărate, banii se inapoiază.

Omule, astfel habar nu vei avé! în cursă imposibil a cadé!

Firma, adresa, bine s'o privești, haine ieftine și bune numai la **H. SCHUL** găsești!

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov. Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Brașov. | Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la óra 5:32 min. dimm.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2:45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 8:7 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10:26 m. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persóne la óra 3:55 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 4:59 m. dim.*
*) (Nu mai până în 15 Novembre).
- III. Trenul mixt la órele 11:35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la óra 2:19 min. p. m.
(ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6:50 séra.*
(care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5:25 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8:45 min. a. m.*
*) (au legătură până la Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul de per. la óra 2:50 m. p. m.
(are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 6:34 m. séra.*

Dela Brașov la Zêrnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 9:2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la óra 5:26 min. p. m.

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4:52 m. dim
- II. Trenul de persóne la óra 7:50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2:9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 9:27 min. séra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Tren. de pers. la óra 7:28 min. dim.
- II. Trenul accel. la óra 2:18 min. p. m.
(Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la óra 4:55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la óra 9:18 min. séra.
- V. Tr. accel. la órele 10:14 m. séra.
(Numai până în 15 Novembre).

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov

- I. Trenul de persóne la óre 8:25 m. dim.
(are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la óra 1:59 m. p. m.
(are legătură cu Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul mixt, la óra 6:10 m. séra.*
- IV. Treu mixt, la órele 10:1 m. séra.

Dela Zêrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 7:02 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1:12 min. p. m.

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In casul pu-

blicării unui anuciun mai mult de odată se face scădemânt, care cresce cu oât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“